

Всичко е култура

Освен че е талантлива оперна певица, Мила Михова умее да пише забавно (има сборник с разкази „Не може да бъде“ (изд. „Пощенски приказки“), хуморът ѝ увелича и така съвсем естествено се е превърнала и в инфлуенсър в инстаграм с хиляди последователи. Срещаме се с нея в момента, когато приключи и последното ѝ участие за сезона в актуалния афиш на Софийската опера, където беше Виолета в „Травиата“ на Джузепе Верди и Неда в „Палачи“. Нейна учителка е майка ѝ - прочутата по цял свят оперна певица Дарина Такова. Мила Михова е стипендиантка на фондация „Райна Кабаиванска“ към Нов български университет и на фондация „Борис Христов“ за Оперното студио в Националната академия „Санта Чечилия“ в Рим, където специализира при Рената Ското. Сред безбройните ѝ таланти се нарежда и умението да готви добре, затова не е изненада, че кучето ѝ се казва Торта Павлова. Целия разговор с Мила може да чуете в третия епизод на „Културна работа“ - подкастът на „Капитал“ и „Дневник“.

Мила Михова,
оперна певица

Как прекарвате лятото? Току-що завърши и последният спектакъл, в който участвате за този сезон във фестивала „Опера на площада“.

Открихме фестивала със „Селска чест“ и „Палачи“ - две едноактни опери от Пиетро Маскани и Руджеро Леонкавало. Аз участвах в „Палачи“, а сега фестивалът продължава вече с мюзикъл и ще бъде закрит с „Турандот“ по повод 100 години от премиерата на последната опера на Джакомо Пучини.

Какво беше усещането да се пее на площада през лятото?

От организационна гледна точка всички се бяха погрижили този фестивал да протича възможно най-добре и за артистите, и за публиката. Разбира се, като всяко събитие, което се случва на открито, сме абсолютно под-

чинени на времето. По време на репетициите имаше един-два доста екстремни случая с поройни дъждове и бури, но се адаптирахме бързо.

Какво се случва с грима, когато вали?

Гримът е направен така, че да устои на всякакви условия, защото в крайна сметка дори когато сме на закрито, когато срещу нас светнат прожекторите, започваме неистово да се потим, защото не сме там само за да пеем, ние и играем. Оперният спектакъл е свързан със страшно много движение и изразходва много енергия на сцената.

В кой костюм или в коя роля сте се чувствали най-удобно?

Това са различни неща. Например костюмът на Неда в „Палачи“ е много удобен, защото

изобщо цялата естетика на спектаклите на „Селска чест“ и на „Палачи“ е поставена през 50-те, 60-те години на XX век. Все едно гледаш италиански филм от този период, роклите са като от филмите с Марчело Матроияни.

Така че този костюм е много удобен, но ролята е много тежка: и физически, и психологически, моята героиня е жена, която е абсолютна жертва на мъжете в живота си. Повдигат се въпроси, които са изключително актуални и в момента - за ревността, за токсичността на връзките, за изневяратата, за насилието в двойките.

Вие успявате да запалите хората за операта през инстаграм профила си. Познавате ли аудиторията си?

Има много млади хора, милениали жени най-вече, да кажем,

между 30 и 45 години. Много съм поласкана, когато получавам съобщения, че хора са били на опера за първи път заради мен и че са се влюбили в това изкуство заради мен или че са влезли в Зала „България“ заради мен. Това е безценно, защото връзката с класическата музика или я имаш от дете, както е в моя случай, или нещо те привлича да се влюбиш в нея. Ако забелязвате, в календарите на Зала „България“ и на Софийската опера все повече и повече се залага на млади артисти. Мисля, че колкото повече се работи с млади артисти в афишите, толкова повече младите хора ще си кажат окей, да, заради този човек бих отишла да видя какво се случва там.

Наблюдаваме израждане на инфлуенсери, които не искат да губят аудитория, затова

Това е моята мисия: да популяризирам оперното изкуство в среди, които нямат естествено отношение към него. Приела съм, че тази задача върви и с известни дискомфорти.

нямат позиция, стремят се да запазят възможно най-много рекламодатели...

Първо, да си инфлуенсър само за да имаш рекламодатели, не го разбирам. Това не е истински инфлуенсър. Тази дума вече се превърна в мръсна, защото ежедневно дори електронните медии през някакви формати бъдат хора, които ги използват, за да станат инфлуенсери. Трябва да имаш какво да кажеш на хората, какво да покажеш като лайфстайл и от професионалния си живот. Какво става на сцената и зад сцената. Трябва да имаш гражданска позиция. Трябва някаква мисъл да протича през тази глава, която мисъл да е интересна на хората. Защото, ако иначе ще тракаме с ноти по опаковки, малко се обезсмисля цялото това нещо. Или имаш да кажеш нещо на хората и те те следват заради това, или по-скоро си поддържай някакъв профил за пред приятелите.

Понеже казахте гражданска позиция, мисля, че в последно време в България става все по-трудно и тежко да се живее. Често пътувате до Италия - бихте ли сменили страната?

Това, че съм тук, е следствие от правения десетки пъти избор да остана. Причината да остана тук, мисля, че е от вменено от родителите ми родолюбие. И от огромното ми желание това, което правя, да го правя на първо място тук, пък ако се случи да го правя и извън България, супер. Но това ще бъде моят личен бонус. Аз искам да работя в България, защото има млада публика, нова публика, нови програми, композитори, които не са чувани досега, програми, които не са правени досега, опери, които са по-малко познати. Това е моята мисия и имам, така да го наречем, комуникационна дарба, да популяризирам оперното изкуство в среди, които нямат естествено отношение към него.

Приела съм, че тази задача върви и с известни дискомфорти.

Кои са най-големите дискомфорти? Защо всички сме тук заради родолюбия, но в един момент искаме да имаме безопасни пътища, спокойствие...

Искаме да имаме нормално здравеопазване. И разбирането, че културата не е някакъв ексцентричен аксесоар, брошка на кабинета. Ние не сме проблемното дете в кабинета.

Не сме проблемното дете на властта. Културата е всичко. Културата е от това по какви пътища караме и как караме по тях, и даваме ли мигач, и съобразяваме ли се с останалите. През това как влизаме в болница и как се отнасяме към хората, които работят в сферата на здравеопазването. През това разделяме ли си отпадъците, как комуникираме с хората в ежедневието си, да достигнем до операта и до Зала „България“. И до галериите, музеите, читалищата и училищата. Културата се изразява в абсолютно всичко: медии, социални медии, тъй като тя е всичко и тъй като тя е визитката ни от Калотина нататък, тя трябва да бъде национален приоритет.

Много е интересно как обществените проблеми постепенно навлизат в операта. Има продукции в Европа, които отразяват войната в Украйна и други актуални тревоги. Дали има шанс да ги гледаме и в България?

Аз съм изключителна привърженичка на новите опери и новия музикален език, който те налагат на сцената. Разбира се, може да продължим да живеем в сферата на шедьоврите на класическата опера и това по никакъв начин няма да отегчи нас, артистите, или публиката. Но и да се засягат нови теми е много важно, защото това ни поддържа

не само като изпълнители, но и като творци. Защото изпълнител и творец са две малко различни неща. Ние изпълняваме едно изкуство, което е създадено и има своите традиции и критерии, но като творец вече ти създаваш нещо, което е ново и което говори на съвременен език. Например последната опера на Кая Саариахо, която засяга темата за престрелките в училище в Щати, те продължават да повдигат сериозни дебати в обществото.

А българската публика готова ли е за съвременни опери?

Не знам дали е готова за звученето на съвременните опери, защото те са много авангардни като музикална линия, като употреба на гласа по доста различен от класическия начин, като оркестрация и естетика, не само темите са нови. Но връщайки се на това, което говорихме за класическите заглавия, всъщност безценното на тези заглавия е, че те могат да бъдат абсолютно релевантни към днешна дата, защото засягат теми, които не остаряват. И със средствата на съвременния театър те могат да бъдат осъвременявани по всякакъв начин. В западния свят, в Германия най-вече, се правят много авангардни постановки на класически оперни заглавия, в които сюжетът е поставен в съвременен контекст.

Предисте засягали темата за ейджизма в оперното изкуство, като споделихте, че през последните години съществуват токсична практика да се казва на изпълнители над 30 години, че са стари.

Бях на 28 години, когато за първи път ми казаха, че съм много възрастна. Да, ейджизъм има със сигурност, защото както във всяка сфера на живота, дори в изкуството, става дума за бизнес. Всеки би бил горд, ако е открил новото най-добро име на сцената, и естествено, да

бъдеш откривател на един много млад талант е прекрасно. От друга страна, колкото по-млад е един изпълнител, толкова по-евтин е. Съжалявам, че трябва да говоря с тези термини, обаче човек, който 20 години е работил за името си и е направил солидна кариера, той струва повече. За да имаш името му в дадена роля, това струва определена сума. Разбира се, можеш да поемеш риска да заложиш на някой абсолютно непознат, което ще ти струва по-малко. Ако този човек, хвърлен в дълбокото, изплува, ти си бил далновиден да му дадеш шанса и да си неговият откривател. Ако не се справи - пак не си сбъркал, защото се оправдаваш с това, че даваш шанс на младите.

Това сякаш се е променило в наши дни, защото, когато Гена Димитрова е в пика на кариерата си, тя е над 40-годишна. Тоест има някакво спадане на възрастовата граница ли?

Със сигурност има спадане на възрастовата граница. Това се случи след, аз я наричам, втората революция в операта, дошла с появата на Анна Нетребко. Когато се появи тя, естетиката в нашето изкуство се промени страшно много и все повече и повече оперни певици започнаха да изгряват освен с младостта и с таланта си и с това, че изглеждат и играят като киноактриси. Някои от тях изглеждат и като супермодели. Напоследък обаче, в ерата на body positivity, започна да се обръща, тези неща минаха на заден план, в крайна сметка гласът трябва да бъде чул. Имаше един сезон на „Метрополитън опера“ в Ню Йорк, когато основното послание беше The voice must be heard. Това е най-важното нещо в операта.

Чуха ли призива и в Европа?

А, със сигурност. В крайна сметка гласът е номер едно. Но аз вярвам в още нещо, което може

Културата се изразява в абсолютно всичко и тъй като тя е визитката ни, трябва да бъде национален приоритет.

би от медийна и от маркетингова гледна точка остава недогледано. И то е, че всеки глас е различен. Има гласове, които на 20 са готови, има гласове, които зреят малко по-бавно. Има гласове, които откриват пика си след 30, аз например бях такава.

Как се справяте с тревожността от натиска на годините и конкурсите? Казахте, че само до определена възраст човек може да се явява на големи конкурси.

Да, но в крайна сметка има и артисти, които не са конкурсни артисти. Винаги страшно много съм вярвала в дарбата си. Моята задача беше с максимално спокойствие и последователност да превърна дарбата си в талант, който работи. До ден днешен за много други неща, не само за работата си, вярвам, че всяко нещо е с времето си. Имам огромния късмет, че в точно този транзитен за мен период общувах по-интензивно с Райна Кабаиванска, покрай нейните майсторски класове. И тя винаги казваше „както няма ненаказано добро, така няма незабелязан талант“. Няма талант, който да остане незабелязан.

От съвсем малка ли знаехте, че искате да станете певица?

Е, не, като съвсем малка исках да съм русалка и таен детектив. После исках да съм асистентка на фокусник и следващото най-добро беше оперна певица. При мен винаги е било ясно, че аз ще се занимавам с музика. Въпросът беше дали ще е опера, дали ще е в някакъв малко по-съвременен формат, нещо такова.

В интервю с майка ви Дарина Такова, тя разказа, че когато се случва трагедията със загубата на гласа ѝ, заради лекарска грешка по време на операция, вие сте кандидатствали в Консерваторията и много сте се уплашили. Как се

справихте с травмата?

Моментът, в който вече се разбра какво се е случило с гласа ѝ, съвпадна с кандидатстването ми. Защото имаше един период от близо година, в който не беше съвсем ясно защо майка ми не се възстановява. Когато се разбра, на мен ми се отрази доста тежко. Аз просто живеях със страха, че щом един артист като нея, със световна кариера, със съвършен инструмент и със съвършена техника, може да изгуби гласа си, какво остава за някой, който в момента се учи. Че с продължително пее по неправилен начин, да кажем така, може да се случи. Впоследствие разбрах вече, разговаряйки с много мои колеги, както и с колеги на майка ми, че почти няма певец, който не е претърпял такава операция, защото в крайна сметка появата на певчески възли е следствие от интензивно пее, от интензивна работа и от умора.

Все едно футболист да скъса менискус. Проблемът е, че в нашите среди не се говори за това. Ако имаше повече гласност, ако се обсъждаха всички тези нормални, професионални травми, може би майка ми щеше да знае, че операции се правят при конкретни лекари.

След такъв шок ти си длъжен за да съхраниш емоционалното си здраве и за да намериш пътя си нататък по-осъзнато, да минеш през всички стадии на скръб и да ги осмислиш. После продължаваш напред.

Какво ви предстои професионално в близко бъдеще?

С Николай Стайков ще имаме рецитал на фестивала „Аполония“. Този концерт ще бъде с музика на композитори от Испания и от Южна Америка, които имат изключително интересно творчество и са много страстни, много сантиментални.

*Интервюто взе
Тамара Вълчева*

КАПИТАЛ

FACTORY OF THE YEAR

Търси индустриалните лидери за 2026 г.

Участвайте в конкурса до 21 септември.

ГЕНЕРАЛНИ ПАРТНЬОРИ